

מוזיקה קלאסית

שם ביה"ס:
תלמה ילין קלאסי

ישוב:
גבעתיים

תחום הדעת:
אומנויות

מס' יחידות לימוד:
5 יחידות לימוד

סמל מוסד:
540021

כותבת התכנית:
מירי זמיר קפסוטו

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' לפיתוח פדגוגי

תאריך עדכון
אפריל 2021

מגמת המוסיקה הקלאסית ב"תלמה ילין"

תכנית ייחודית

כתבה:

מירי זמיר-קפסוטו

ראש המגמה למוסיקה קלאסית

התיכון הארצי העיוני לאמנויות

ע"ש תלמה ילין

גבעתיים

כל הזכויות שמורות

מגמת המוסיקה הקלאסית ב"תלמה ילין"

תכנית ייחודית

תוכן הענינים

עמודים	נושא משני		נושא	
6 – 1			1. הרקע והתפיסה הרעיונית של התכנית	
2 – 1	סיבות והנמקות. רקע ורציונל.	1.1		
3 – 2	ייחודיותה של התכנית	1.2		
4	כותבי התכנית ושותפיה	1.3		
4	התלמיד וצרכיו	1.4		
5 - 4	המורה ותפקידו	1.5		
5	החברה וצרכיה	1.6		
6	מספר יחידות הלימוד בתכנית	1.7		

7			מטרות התכנית	.2
30 - 8			התכנית	.3
8	מבנה תכנית הלימודים	3.1		
8	פריסת תכני הלימוד התיאורטיים	3.2		
8	ידיעת המוסיקה	3.2.1		
9	תורת המוסיקה	3.2.2		
10	תחום הביצוע	3.3		
10	הנגינה האישית	3.3.1		
11 - 10	הביצוע הקבוצתי	3.3.2		
12	העשרה נוספת בתחום הביצוע	3.3.3		
35 - 12	תכניות הלימוד במקצועות השונים	3.4		

עמודים	נושא משני		נושא	
12	תולדות המוסיקה – ספרות המוסיקה (הסבר כללי)	3.4.1		
18 - 13	תולדות המוסיקה	3.4.2		
23 - 19	ספרות המוסיקה	3.4.3		
24	תאוריה – סולפג' שכבת ט'	3.4.4		
28 - 24	הרמוניה	3.4.5		
30 - 29	סולפג'	3.4.6		

31	דרכי הערכה מסכמות	3.4.7		
32			מדדי הצלחה	.4
32			תלמה ילין לבית בנטוויץ	.5

מגמת המוסיקה הקלאסית ב"תלמה ילין"

תכנית ייחודית

1. הרקע והתפיסה הרעיונית של התכנית

1.1 - סיבות והנמקות

ביה"ס התיכון ע"ש תלמה ילין נוסד בשנת 1959 כ"תיכון מוסיקלי".

ביה"ס הוקם ע"י מורי האקדמיה למוסיקה בת"א בראשות פרופ' עדן פרטוש (על פי חזונה של הצ'לנית תלמה ילין וזכה להכרת משרד החינוך ולברכתו. *) על תלמה ילין ראה בסוף המסמך).

על פי חזון זה יהווה ביה"ס עבור הנגן הצעיר והמוכשר בתחום המוסיקה הקלאסית חממה מטפחת ותומכת. ביה"ס יספק את כל צרכיו הלימודיים (האקדמיים והמוסיקליים) של הנגן כחלק מתכנית הלימודים בשעות הבוקר ויאפשר לו שעות אימון אחה"צ. בביה"ס ימצא הנגן הצעיר את החברה המתאימה ואת האוזן הקשבת לצרכיו המיוחדים. ביה"ס יאפשר לנגן הצעיר לממש את הפוטנציאל הגלום בו בדרך הטובה ביותר.

בחמש השנים הראשונות לקיומו היתה בביה"ס (בצד הלימודים האקדמיים) רק מגמה למוסיקה קלאסית. תכנית הלימודים של מגמת המוסיקה עוצבה על ידי מורי האקדמיה הבכירים וקיבלה את אישורו של המפקח על החינוך המוסיקלי במשרד החינוך דאז, עמנואל עמירן – פוגצ'וב.

התכנית היתה ארבע-שנתית. (חטיבות ביניים עדיין לא היו קיימות במערכת החינוך בישראל).

תכנית הלימודים שעוצבה כללה את מקצועות הליבה התיאורטיים הקיימים עד היום בכל מגמות המוסיקה בארץ: תיאוריה והרמוניה, סולפג' (פיתוח שמיעה), ספרות ותולדות המוסיקה.

בחינות הבגרות היו חיצוניות.

הן חוברו בהתאם לתכניות הלימודים ונבדקו ע"י בוחנים מטעם משרד החינוך.

כיון שמרבית תלמידי בית הספר בשנותיו הראשונות למדו נגינה אצל מורי האקדמיה, נשאר הצד המעשי של המוסיקה (שעורי הנגינה הפרטניים, שעורי המוסיקה הקאמרית וההשתתפות בתזמורת) בידי האקדמיה. המקהלה היתה הפעילות המעשית הקבוצתית היחידה שהתקיימה בביה"ס. בית הספר היה בן חסות ובן טיפוחים של האקדמיה ולמנהל האקדמיה היה משקל רב במינוי מנהל הספר.

מתחילת דרכו משך אליו "תלמה ילין" תלמידים מכל רחבי הארץ וברבות הזמן אכן הוכר ע"י משרד החינוך כבי"ס ארצי - ייחודי למרות שאין בו תנאי פנימיה.

- 2 -

במהלך השנים חלו שינויים במבנה בית הספר:

א. בשנת 1966 הפכה האקדמיה להיות חלק מאוניברסיטת ת"א ואולצה לנתק עצמה מהקונסרבטוריון

(החטיבה הצעירה של האקדמיה) ומן התיכון.

ב. ביה"ס הרחיב את שעריו בהדרגה למגמות אמנות נוספות.

ג. ביה"ס נדד מרשות העיר ת"א לגבעתיים. (זו הסיבה שתכנית הלימודים הארבע- שנתית עדיין

בתוקף. בגבעתיים לא קיימות חטיבות ביניים).

ד. עם ההתנתקות מהאקדמיה החלה מגמת המוסיקה לטפח גם את גופי הביצוע השונים ובמיוחד את

שני גופי הביצוע הגדולים – התזמורת הסמפונית והמקהלה האורטורית.

ה. בתחילת שנות ה – 90 התפצלה מגמת המוסיקה לשתי מגמות נפרדות: מגמת מוסיקה קלאסית

ומגמת ג'אז. לכל מגמה תכנית לימודית ייחודית משלה.

1.2 - ייחודיותה של התכנית

מתחילת הדרך ועד היום שמרה מגמת המוסיקה הקלאסית על החזון המקורי של תלמה ילין - להוות חממה המטפחת את הנגן הצעיר והמוכשר ומספקת לו סביבה חברתית מתאימה ותומכת, ידע תיאורטי ברמה הגבוהה ביותר, התנסות, תמיכה, ואוזן קשבת. כל זאת כדי להפוך אותו למוסיקאי משכיל ולהביא אותו להישגים המירביים בנגינה.

במהלך השנים ובייחוד בתחילת שנות ה – 90 הפכו מגמות המוסיקה ללהיט במערכת החינוך.

הן צצו כפטריות אחר הגשם, בכל עיר וישוב. כל מגמה והאופי המיוחד לה.

כדי לאפשר קיומן של מגמות רבות ושונות כל כך על מגוון הרמות, ביטל משרד החינוך את בחינות הבגרות הארציות ואיפשר לכל רכז מגמה לחבר את בחינות הבגרות ולבחון את תלמידיו.

מגמת המוסיקה הקלאסית ב"תלמה ילין" המשיכה לשמור על מתכונת הלימודים ועל רמת בחינות הבגרות כפי שהיו נהוגות בתקופה בה היו ארציות ואף העלתה את רמת הדרישות בחלק מן המקצועות.

במהלך שנות ה-90 קיצץ משרד החינוך את יחידות הבגרות. מירב היחידות שניתן כיום לצבור עבור מקצוע "מוסיקה" הוא 5 יח"ל. (בנוסף לרסיטל השווה גם הוא ל-5 יח"ל)

למרות זאת, מתוך נאמנות לעקרונותיו, לא קיצץ ביה"ס את שעות הלימוד במגמה ובחינות הבגרות ב"תלמה ילין" נשארו ברמה גבוהה התואמת בחינות כניסה לאקדמיה, או אף למעלה מכך.

רמת הביצוע הגבוהה בנגינה, הן היחידנית והן הקבוצתית, התזמורת הסמפונית, המקהלה האורטורית ואפשרות השילוב ביניהן, הן ללא ספק יחידות במינן בקרב מגמות המוסיקה בארץ.

- 3 -

ייחודה של מגמת המוסיקה הקלאסית ב"תלמה ילין" הוא, אפוא, בשמירה על החזון ועל תכנית הלימודים המקורית על פיהן קם ביה"ס תוך שימת דגש מיוחד על נושא הביצוע האישי והקבוצתי.

במלים אחרות - ייחודיות התכנית שלנו אינה בחדשנות מסוג כלשהו, אלא בשמירה על הקיים מזה 50 שנה מבחינת הדגשים, היקף החומר הנלמד ורמתו הגבוהה, כאשר מספר השעות המוקדשות לבצוע הקבוצתי צמח לאין שיעור.

כדי לממש חזון זה פועל ביה"ס במספר תחומים.

בתחום הביצוע:

- א. למגמה מתקבלים נגנים וזמרים בולטים לאחר בחינות כניסה קפדניות הבודקות את רמת הביצוע ואת פוטנציאל השמיעה שלהם.
- ב. מתנהל מעקב אחר ההתקדמות האישית בנגינה באמצעות בחינות סוף שנה ע"י בוחנים חיצוניים ושמירה על קשר עם מורי הנגינה של התלמידים.
- ג. תלמידי המגמה ניגשים לרסיטל בגרות בהיקף של 5 יח"ל.
- ד. מנצחי התזמורת והמקהלה הם מנצחים מקצועיים מהבולטים בארץ.
- ה. מספר השעות המוקצה לחזרות תזמורת ומקהלה גבוה במיוחד.
- ו. הנסיון הרב שנצבר במשך שנים מסייע לביה"ס בהבנת צרכיו המיוחדים של הנגן הצעיר.

ז. יצויין כי אורת הלימודים בבי"ס שכולו קודש לאמנויות והתמיכה החברתית משפיעות על מידת הרצינות, האמביציה וההשקעה של התלמידים בכל המגמות ומסייעות לנגנים להקדיש שעות רבות לאימונים אישיים.

בתחום התיאורטי:

- א. מגמת המוסיקה הקלאסית מתמקדת בלימוד המוסיקה האמנותית המערבית ("הקלאסית")
- ב. ההתמקדות זו מאפשרת העמקה והגעה להישגים גבוהים במיוחד.
- ג. תכנית הלימודים מתפרסת על פני 4 שנים.
- ד. מספר השעות המוקדשות ללימודי המוסיקה התיאורטים גבוה.
- ה. לימודי המיומנות (תאוריה, הרמוניה וסולפג') נלמדים ב- 2 – 3 הקבצות לפי רמות בכל שכבה.
- ו. מורי המקצועות התיאורטיים כולם בעלי תואר שני ומעלה בתחומי המוסיקה השונים.
- ז. כל תלמידי המגמה ניגשים לבחינת בגרות ב"מוסיקה" בהיקף של 5 יח"ל.

ביה"ס דואג לספק למבצעים המוכשרים את הסביבה המגוננת אך גם המאתגרת, את התנאים והנסיון שיאפשרו להם להתמודד בהצלחה עם המקצוע הקשה בו בחרו. ולכל אותם תלמידים שיבחרו בסופו של דבר שלא לעסוק במוסיקה כבמקצוע מנחיל ביה"ס את אהבת המוסיקה והידע הנדרש כדי להפוך אותם לשוחרי מוסיקה אמנותית איכותית

- 4 -

1.3 - כותבי התכנית ושותפיה

כאמור, התכנית המקורית נכתבה לפני כ- 50 שנה.

את התכנית הנוכחית המפורטת ניסחה ראש המגמה מירי זמיר-קפסוטו בעזרת מורי המגמה והמנצחים שלמדו בשנת תשס"ח : ישראל זומר, אנה גיא, איגור שמולבסקי, ד"ר רון רגב, יהונתן בר יהושפט, מנחם נבנהויז וישי שטקלר.

בשנת הלימודים תש"ף מלמדים במגמה : משה אהרונוב- רכז ומורה לתולדות וספרות,

איגור שמולבסקי, גניה שפירו, אבנר חנני וטל זילבר

והמנצחים: גיא פדר וישי שטקלר.

1.4 - התלמיד וצרכיו

התלמידים הם מוסיקאים צעירים אשר הוכיחו בבחינות הכניסה יכולת ביצוע טובה, מוסיקליות טבעית והבנה בנגינה או בשירה. הם בעלי פוטנציאל שמיעה טוב, מתעניינים בתחום המוסיקה הקלאסית ויש להם יכולת לימודית אקדמית טובה.

קשה להגדיר את הרקע הסוציו-אקונומי והתרבותי של התלמידים.

התלמידים מגיעים מכל קצוות הארץ, למרות שאין בבית הספר פנימיה.

הרחוקים ביותר הגיעו בשנת כתיבת התכנית יום יום מאשקלון, מלהבים, מרחובות, נס ציונה, לוד, בנימינה, זכרון יעקב וכמובן מכל גוש דן רבתי. בעבר היו גם תלמידים מאילת, מטבעון, מיסוד המעלה, מערד, משדרות, מנתיבות ומדימונה. אלה מצאו להם סידורי מגורים באזור כדי שיוכלו ללמוד בביה"ס.

1.5 - המורה ותפקידו

המורים למקצועות התיאורטיים ב"תלמה ילין" הם בעלי תואר שני ומעלה.

כיון שבביה"ס רמות ההוראה וההעמקה גבוהות והמגמה מעונינת במורים המתמחים כל אחד בתחומו, נחלקים המורים בדרך כלל לאלו המלמדים את תורת המוסיקה ולאחרים המלמדים את ידיעת המוסיקה. מצופה מן המורה (גם זה המלמד את ידיעת המוסיקה) להכיר היטב את הספרות המוסיקלית ולהמחיש את דבריו בדוגמאות וציטוטים. לשלוט ברמה סבירה בפסנתר ככלי עזר ראשון במעלה. מקצועות המוסיקה נלמדים בקבוצות או בהקבצות, דבר המאפשר למורים גישה אישית וקרובה לתלמידים.

- 5 -

המורים אינם חייבים להיות מוסיקאים מבצעים או יוצרים. הם חייבים להיות מורים בעלי נסיון הוראה לגילאי התיכון ולגלות הבנה ורגישות לילדים שהופקדו בידיהם.

הם האוזן הקשבת ללחצים או למצוקות, הם המתריעים ראשונים על חריגות בהתנהגות או בתפקוד והם המעודדים, המדרבנים או הנחלצים לעזרה.

המנצחים על גופי הביצוע ומדריכי הסדנאות וההרכבים הם מוסיקאים מן הדרגה הבכירה ביותר בארץ. הם דורשים מן התלמידים להגיע לדרגה גבוהה של ביצוע ללא פשרות. הם מלמדים לא רק את הנגינה אלא גם את כללי ההתנהגות הנאותים בחזרות ובהופעות.

מובן שגם מהם נדרשת רגישות לתלמידים אותם הם מנהיגים ביד מקצועית ובוטחת.

א. מקומם של המוסיקה והמוסיקאים הישראלים בתכנית הלימודים

- במסגרת שעורי ספרות המוסיקה משולבות בכל שנה יצירות של מלחינים ישראלים.
- במסגרת שעורי תולדות בכתה י"ב מוקדשים מספר שעורים ליצורים הישראלים.
- תכנית התזמורת כוללת בכל שנה יצירה של מלחין ישראלי ו/ או יהודי .
- תכנית המקהלה כוללת תמיד רפרטואר ישראלי.
- כאשר מבצעים יצירה של מלחין ישראלי בן זמננו אנחנו משתדלים להפגיש את התלמידים עם המלחין
- במסגרת בחינות סו"ש בנגינה בשכבת י"א חובה לבצע יצירה של מלחין ישראלי.
- התלמידים נפגשים מדי פעם עם אמנים או מלחינים ישראלים לכתת אמן או לשיחה.

ב. תרומתה של המגמה לחברה הישראלית

- תרומתה של המגמה לחברה הישראלית היא בהקמת דורות של מוסיקאים בעלי השכלה וידע אשר מהווים את התשתית האנושית של המוסיקאים המקצועיים בישראל ושל הקהל התרבותי שוחר האמנות והתרבות.
- אנחנו מאמינים כי תלמיד הגדל בתוך דיסציפלינה של ביצוע מוסיקה קלאסית מפתח יכולת הקשבה ורכוז, ביקורת עצמית, פתיחות וסובלנות, אינטליגנציה רגשית, טעם טוב, הבנה בתחומי האמנויות השונות.
- באופן מעשי התלמידים שלנו משתמשים ביכולות האמנותיות שלהם כדי להופיע בפני קבוצות חלשות או נזקקות באוכלוסיה (בתי אבות, בתי חולים, מועדוני "עמך", גני ילדים ועוד).
- כמו כן הם מופיעים לפני תלמידי מגמות למוסיקה במקומות שונים בארץ ומגבירים בכך את המוטיבציה של התלמידים הצעירים להמשיך ולעסוק במוסיקה.
- התלמידים מייצגים את ישראל בארועים בינלאומיים שונים בארץ ובעולם ותורמים להעלאת קרנה של ישראל כמדינה תרבותית ושל הנוער בישראל כנוער איכותי.

1.7 - מספר יחידות הלימוד בתכנית

א. מספר יחידות הלימוד

בעבר עמד מספר היחידות ב"תלמה ילין" על 9 יח"ל (4 יחידות ידיעת המוסיקה, 3 יחידות תורת המוסיקה, 2 יחידות ביצוע).

גם כאשר הגביל משרד החינוך את מספר היחידות למקצוע מוגבר ל - 5 יח"ל, לא השתנה דבר בתכנית הלימודים ב"תלמה ילין". יתרה מזאת, מספר השעות המוקצה לביצוע קבוצתי הוכפל ואף שולש.

נכון להיום אין כל קשר בין מספר השעות הנלמדות בפועל לבין יחידות הבגרות.

כיון שביה"ס הוא ארבע שנתי ותכנית הלימודים מתחילה בו מכתה ט' זוכה תלמיד מגמת המוסיקה

ב - 4 שנות לימודיו ב 50 - 59 שעות לימוד.

להלן פרוט שעות הלימוד בכל שכבה:

ס"ה כ	מקהלה / תזמורת	תולדות	ספרות	הרמוניה	סולפג' + תאוריה	
15 / 12-13	7 / 5	2	2		4 / 3	ט'
15 / 13	7 / 5	2	2	2	2	י'
15 / 13	7 / 5	2	2	2	2	יא'
14 / 12	7 / 5	2	2	1.5	1.5	יב'
-----					---	
59 / 50						

הערות:

1. ההבדלים במספר השעות הכולל נובעים ממספר סיבות -

א. הקבצה א' (3 ש"ש) או ב' (4 ש"ש) בסולפג' + תאוריה בכתה ט'.

ב. שוני במספר השעות בין חזרת המקהלה לחזרת התזמורת.

2. תלמידי המקהלה זוכים לשעתיים שבועיות נוספות של סדנת העשרה אלא שעל סדנה כזו לא ניתן

ציון ועל כן היא יננה כלולה בחישוב השעות לצורך יחידות הבגרות.

3. בחינות הבגרות בסולפג' ובהרמוניה בכתה י"ב מתקיימת בתחילת פברואר. מספר שעות הלימוד עד הבחינה הוא כ – 45 שעות, שהן למעשה שעה וחצי בכל אחד מן המקצועות.

ב. מבנה בחינות הבגרות

בחינת הבגרות ב"מוסיקה" 5 יח"ל מורכבת ב"תלמה ילין" מ – 2/3 מקצועות עיוניים ו 1/3 מעשי. בעוד אשר כל תלמיד לומד את כל ארבעת המקצועות העיוניים עד לתחילת החזרה לבגרות, הוא רשאי לבחור את שני המקצועות העיוניים (מתוך ה- 4) בהם יגש לבחינת הבגרות. ה – 1/3 האחרון הוא הציון עבור ההשתתפות במקלה או בתזמורת. הציון עבור שני המקצועות בהם אינו ניגש לבגרות רשום בתעודת הבגרות בדף הציונים הפנימיים.

- 7 -

2. מטרות התכנית

מטרת העל –

התלמיד יוכל להביא לידי מימוש מירבי את פוטנציאל הביצוע המוסיקלי שלו בשלב זה של חייו.

מטרות משניות –

- התלמיד ירכוש ידע נרחב שיהפוך אותו למוסיקאי אינטליגנטי, מושכל ועצמאי.
- התלמיד יכיר סגנונות מוסיקליים וז'אנרים שונים באמצעות הלימוד בכתה, באמצעות הביצוע הקבוצתי ובאמצעות ההקשבה לעמיתיו.
- התלמיד ירכוש את כלי הבקרה העצמית הנחוצים להפיכתו למבצע עצמאי.
- התלמיד יפתח יכולות קשב, רגישות, חושים אסטטיים וחוש ביקורת.
- התלמיד ייחשף לסגנונות הוראה וביצוע שונים.

- התלמיד ירכוש נסיון בבצוע קבוצתי ברמה גבוהה.
- התלמיד ילמד לשתף פעולה עם עמיתים למקצוע.
- התלמיד ירכוש כלים להתמודד עם הלחצים הכרוכים בהופעה פומבית.
- התלמיד ילמד להכיר את יכולותיו ומגבלותיו בתחום המקצוע.
- התלמיד ילמד למקם את יכולותיו הריאליות בקרב בני גילו ועמיתיו למקצוע.

- מטרות אופרטיביות

המטרות מפורטות כחלק מתכנית הלימודים בכל מקצוע ומקצוע שיפורטו להלן.

3.1 - מבנה תכנית הלימודים

השתתפות בתזמורת הסמפונית או במקהלה + פעילויות העשרה	ספרות המוסיקה תולדות המוסיקה	תאוריה + סולפג'	ט'
השתתפות בתזמורת הסמפונית או במקהלה + פעילויות העשרה	ספרות המוסיקה תולדות המוסיקה	הרמוניה סולפג'	י'
השתתפות בתזמורת הסמפונית או במקהלה + פעילויות העשרה	ספרות המוסיקה תולדות המוסיקה	הרמוניה סולפג'	יא'
השתתפות בתזמורת הסמפונית או במקהלה + פעילויות העשרה	ספרות המוסיקה תולדות המוסיקה	הרמוניה סולפג'	יב'

3.2 - פריסת תכני הלימוד

3.2.1 - ידיעת המוסיקה (תולדות וספרות המוסיקה)

שכבה	תולדות המוסיקה	ספרות המוסיקה
ט'	2 ש"ש	2 ש"ש
י'	2 ש"ש	2 ש"ש
יא'	2 ש"ש	2 ש"ש
יב'	2 ש"ש	2 ש"ש

הערה:

אם מספר התלמידים בשכבה עולה על 20 נלמדים המקצוע ספרות המוסיקה ולעתים גם תולדות המוסיקה בשתי קבוצות שוות (ללא חלוקה לרמות).

3.2.2 - תורת המוסיקה - תאוריה, הרמוניה, סולפג'

הרמוניה	תאוריה	סולפג' (פיתוח שמיעה)	
		ט' 4 / 3 ש"ש בחלוקה לשתי הקבצות לפי רמות. (כ - 14 תלמידים בהקבצה)	
2 ש"ש בחלוקה ל - 3 הקבצות לפי רמות (כ - 13 תלמידים בהקבצה)		י' 2 ש"ש בחלוקה ל - 3 הקבצות לפי רמות (כ - 13 תלמידים בהקבצה)	
2 ש"ש בחלוקה ל - 3 הקבצות לפי רמות (כ - 13 תלמידים בהקבצה)		יא' 2 ש"ש בחלוקה ל - 3 הקבצות לפי רמות (כ - 13 תלמידים בהקבצה)	
1 ש"ש בחלוקה ל - 3 הקבצות לפי רמות (כ - 13 תלמידים בהקבצה)		יב' 1 ש"ש בחלוקה ל - 3 הקבצות לפי רמות (כ - 13 תלמידים בהקבצה)	

הערות:

1. בכתה ט' נלמדים המקצועות תאוריה - סולפג' כמקצוע משולב .
ההקבצה החזקה לומדת 3 ש"ש וההקבצה החלשה 4 ש"ש וזאת כדי להשוות את הרמה של שתי ההקבצות.
בשכבת י', עם קבלתם של תלמידים חדשים לביה"ס ולקראת התחלת לימוד ההרמוניה, נעשית החלוקה להקבצות מחדש.
2. מספר ההקבצות הוא פועל יוצא של מספר התלמידים בשכבה.
במקרה שמספר התלמידים נופל מ - 30 בשכבה , נפתחות רק 2 הקבצות.
3. בכתה י"ב מתקיימות בחינות הבגרות בסולפג' ובהרמוניה בסוף סמסטר א'. לפיכך לומדים

התלמידים במקצועות אלה 2 ש"ש בסמסטר א' בלבד (לפיכך בחישוב שנתי = 1 ש"ש)

- 10 -

3.3 - תחום הביצוע

3.3.1 - הנגינה האישית

מרגע שנבחן התלמיד בבחינת כניסה בנגינה והתקבל לביה"ס יש מעקב אחרי התקדמותו האישית בנגינה. המעקב וההערכה נעשות במספר דרכים:

א. בבחינת הכניסה נבדקת רמת הנגינה יחסית לשנות הנגינה. ההערכה נעשית לפי מספר פרמטרים

המופיעים בטופס בחינת הכניסה

ב. בסוף כל שנת לימודים מתקיימות בחינות שנתיות בנגינה.

מורי הנגינה מקבלים ברבע הראשון של השנה את ההנחיות לבחירת החומר לבחינה.

הבוחנים הם חיצוניים בדרג של מורי אקדמיה או נגנים בתזמורות בכירות בארץ. הבוחנים כותבים חוות דעת ונותנים ציון המתבסס על אותם פרמטרים שנבדקו בבחינת הכניסה.

ראש המגמה נמצאת בכל הבחינות וממלאה טופס ארבע-שנתי הכולל את כל האינפורמציה

הנוגעת להתקדמותו בנגינה של התלמיד, כולל חוות דעת הבוחן והציון.

הטופס מאפשר מעקב אחר התקדמותו של התלמיד משנה לשנה.

ג. מספר שבועות לפני הבחינות מתבקשים מורי הנגינה למלא טופס דיווח שנתי על התקדמותו

של התלמיד, כולל מתן ציון שנתי.

- ד. מורי הנגינה מקבלים לאחר הבחינות דווח בכתב מראש המגמה ובו הערות הבוחנים
  - ה. הציון על התקדמותו של התלמיד בנגינה (שילוב של ציון המורה וציון הבוחן) מופיע בתעודה.
  - ו. מנצח התזמורת נוכח בכל הבחינות של נגני הכלים בתזמורת.
- הבחינות משמשות גם לצורך שיבוץ הנגנים בתזמורת בשנה שלאחר מכן.
- ז. מנצח המקהלה נוכח בבחינות של הזמרים.

3.3.2 - הביצוע הקבוצתי (התזמורת הסמפונית והמקהלה)

כל תלמיד במגמה משתתף באחד משני גופי הביצוע הגדולים (התזמורת הסימפונית או המקהלה המעורבת) התזמורת והמקהלה הן ברמות ביצוע גבוהות ביותר.

הרפרטואר נקבע בכל שנה ע"י מנצח הגוף בשיתוף ראש המגמה ורכז הגוף.

הישגי הגופים באים לידי ביטוי בקונצרטים ברחבי הארץ.

אחת לשנתיים יוצאת התזמורת הסמפונית לסיור קונצרטים בחו"ל .

גם המקהלה יוצאת אחת למספר שנים לסיור בחו"ל.

- 11 -

התזמורת

התזמורת מקיימת חזרה שבועית ארוכה מאד (7 ש"ש)

התזמורת מכינה 2 תכניות מלאות בשנה.

התכנית הראשונה מאוזנת וכוללת יצירות ממיטב הספרות התזמורתית בצורות ובסגנונות שונים.

היא כוללת תמיד יצירה של מלחין ישראלי או יהודי. היא נותנת ביטוי גם לסולן אחד או יותר מבין הנגנים המצטיינים של שכבת י"ב.

התכנית השניה קרויה "קונצרט קונצ'רטי" והיא מורכבת מפרקים מתוך קונצ'רטי לכלי סולו שונים או יצירות חד-פרקיות לסולן ולתזמורת. הסולנים, ללא יוצא מן הכלל, הם תלמידי שכבת י"ב.

לעתים מבצעת התזמורת יצירה משותפת עם המקהלה.

המקהלה

המקהלה מקיימת חזרה שבועית (5 ש"ש)

המקהלה מכינה תכנית אחת בשנה. לעתים היא מכינה יצירה מיוחדת לביצוע עם התזמורת. מלבד זאת מכינה המקהלה שירים מיוחדים לטקסים ולעצרות.

לפני תחילת החזרה עם המנצח יש למקהלה שיעור של פיתוח קול עם מדריכה מיוחדת.

דרכי הערכה

בתזמורת: אודיציות על התפקידים פעמיים בשנה וחזרות סקציה.

במקהלה: חזרות סקציה ובחינות על ידיעת החומר בקבוצות קטנות עוזרת להעריך נכון את המשתתפים.

ההערכה על ההשתתפות בגוף ביצוע גדול ניתנת עבור מספר פרמטרים כדלקמן:

נוכחות (חיסורים ואיחורים)

התנהגות ומשמעת

הכרת החומר

מעורבות ותרומה לגוף המבצע

לביצוע הקבוצתי מוקדשות שעות רבות במערכת כמפורט להלן:

שכבה	תזמורת סמפונית (כ - 70 תלמידים)	מקהלה מעורבת (כ - 60 תלמידים)
ט'	7 ש"ש	5 ש"ש
י'	7 ש"ש	5 ש"ש
י"א	7 ש"ש	5 ש"ש
י"ב	7 ש"ש	5 ש"ש

3.3.3 - העשרה נוספת בתחום הביצוע

- א. הרכבים קאמריים שונים ומגוונים (1 ש"ש לכל הרכב). מספר ההרכבים משתנה משנה לשנה.
  - ב. סדנת העשרה בהיקף של 2 ש"ש לתלמידי המקהלה. לדגמא: סדנה לביצוע השיר האמנותי, סדנת ליווי, סדנת בצוע שירי סשה ארגוב, סדנה לביצוע שירים בידיש
  - ג. פעילויות העשרה המשתנות בהתאם למצבת התלמידים מדי שנה כגון: סדנת אופרה, סדנת מחזמר, סדנה למוסיקה עתיקה, סדנת קומפוזיציה ועוד.
- כיון ששעות אלה אינן מחושבות לצורך בחינות הבגרות, אין עבורן ציון והן משתנות באופיין משנה לשנה לא ארחיב עליהן את הדיבור. אציין רק שהן תופסות לעתים חלק לא קטן בתקציב המגמה.

3.4 - תכניות הלימוד במקצועות השונים

3.4.1 - תולדות המוסיקה - ספרות המוסיקה (הסבר כללי)

- המקצועות תולדות המוסיקה וספרות המוסיקה נלמדים ב"תלמה ילין" בנפרד.
- כל מקצוע נלמד לאורך 4 שנים, 2 ש"ש בכל שנה. את המקצועות מלמדים מורים שונים.
- להפרדה בין שני המקצועות ב"תלמה ילין" יש שתי סיבות עקריות:
- א. בעוד אשר מקצוע תולדות המוסיקה נלמד בצורה כרונולוגית, מאפשר מקצוע הספרות נגיעה במגוון סגנונות מוסיקליים מן הרנסנס ועד המאה ה-20 בכל שכבת לימוד.
  - ב. לימוד של שני המקצועות כמיקשה אחת עלול להביא לכך שתלמידים לא יכירו מוסיקה בת זמננו עד הגיעם לשכבת י"ב ולעומת זאת יעסקו במוסיקת ימי ביניים ורנסנס הזרה לאזניהם בכתות הנמוכות דוקא.
  - ג. מקצוע הספרות מאפשר לימוד וניתוח לעומק של יצירות מופת, כאשר הרקע ההסטורי
- לכתיבת היצירות הוא מרכיב מישני והיצירה עצמה מונחת במרכז. בתולדות המוסיקה משמשות היצירות המוסיקליות הדגמה למאפייני הסגנון, ללא התעכבות על כל יצירה לעומק, שכן בתולדות יש חשיבות לשמיעה של דוגמאות רבות המצטברות באזני התלמיד לכדי שפה סגנונית. דבר זה אינו מאפשר העמקה והקדשת זמן רב לכל דוגמא.

3.4.2 - תולדות המוסיקה

א. הרקע והרציונל של התוכנית:

שיעור "תולדות המוסיקה המערבית" מתמקד בהכרת השורשים והמאפיינים ההיסטוריים, החברתיים וההגותיים של המוסיקה, ובחקר תהליך התפתחותה, מראשית התרבות ועד ימינו.

התוכנית נועדה להקנות לתלמידים היכרות עם קשת נרחבת ביותר של יצירות מתקופות שונות, להעמיק את הבנתם במאפיינים הטכניים והסגנוניים של המוסיקה, ולאפשר להם גישה אינטלקטואלית וחוויתית לרפרטואר שאותו הם לומדים להכיר בד"כ כמבצעים (בכלים ובקולות).

ב. מטרת התוכנית:

תוכנית הלימודים של שיעורי תולדות המוסיקה כוללת סקירה כרונולוגית של המוסיקה, על סגנונותיה השונים, מיוון העתיקה ועד סוף המאה-העשרים.

נוסף להכרות עם הקנון המערבי נחשפים התלמידים לסוגיות המרכזיות של תהליכי העיצוב והשינוי שחלו במוסיקה לאורך ההיסטוריה, ולגורמים הדיאלקטיים שהשפיעו על תהליכים אלה, אם מתוך המוסיקה עצמה (כספירה אמנותית אוטונומית), ואם מחוץ-לה (יחסי הגומלין שנקמים בינה לבין הכוחות הסוציו-פוליטיים שמתוכם היא נוצרת).

המטרה העיקרית של התוכנית היא להקנות לתלמידים את היכולת לזהות ולמפות את הקונטקסט התרבותי הרחב של היצירה הפרטיקולרית, ואת המאפיינים המוסיקליים השכיחים והייחודיים שנגלים בה כשלעצמה (ברמה הטכנית וברמה הסגנונית).

ג. ייחודיות התוכנית:

התוכנית המוצעת כאן ייחודית הן בהיקף והפרוט של תכניה והן בעומק ובאתגרים שהיא מציבה לתלמידים.

ד. אופן הלימוד:

לצד ההוראה הפרונטאלית והדיון בכיתה מוקדש חלק חשוב מזמן השיעור להאזנה מודרכת למספר רב של דוגמאות מייצגות מתוך הספרות מוסיקלית, לרוב תוך עיון בדוגמאות תווים. חלק זה נועד להמחיש את ההיבטים הייחודיים של כל תקופה, סגנון, יוצר, ז'אנר וכד'. בנוסף נעשה שימוש בקריאת מאמרים מוסיקולוגיים (בהתאם לרמת הלימוד), צפייה בסרטי וידאו של אופרות, ז'אנר שבו ישנה חשיבות לפן הויזואלי והדרמטי, לימוד השוואתי עם מספר דוגמאות מתחומי אמנות מקבילים (ציור, פיסול, ספרות, קולנוע, מחול), עבודה לתרגול עצמי וכן-הלאה. לשיעורים של שכבת ט' נלווית חוברת לימוד, לשיעורים של יתר השכבות נלווים סיכומים, דוגמאות וחומרים נוספים.

1. פרוט התכנית בכל שכבה

שכבת ט' מספר שיעורים משוער: 24 – 32 (כ – 56 ש"ש)

התכנית לכתה ט' איננה מפורטת כיון ששכבת ט' אינה נכללת בחטיבה העליונה במרבית בתי הספר בארץ.

התכנית ב- ט' כוללת סקירה כללית ולאחר מכן לימוד התקופות השונות בתולדות המוסיקה החל מהמוסיקה היוונית ועד מבוא לברוק.

שכבת י'

מספר שיעורים משוער: 24 – 32 (כ – 56 ש"ש)

נושא	שעות	הערות / מושגי מפתח
1. חזרה – יוון, ימה"ב והרנסנס: האתוסים השונים והשפעתם על המוסיקה	4	שיעורים השוואתיים
2. מבוא לבארוק: רקע היסטורי תרבותי, חלוקה פנימית לתת-תקופות ולסגנונות לאומיים (איטליה, צרפת, גרמניה, אנגליה, ספרד), עליית חשיבותה של המוסיקה הכלית	4	
3. הבארוק המוקדם: וריאציה קולית ווריאציה כלית, וריאציות על מנגינת סופראן ווריאציות על באס	2	באסו אוסטינטו, למנטו, פסקליה, שקון
4. מוסיקה בסגנון האלתור החופשי	2	טוקטה, פרלוד, ופנטסיה
5. מוסיקה בסגנון החיקוי המלומד	2	ריצ'רקר, קנון ופוגה
6. הסויטה הצרפתית והשפעותיה באירופה (לולי	2	אוברטורה, סוגי הריקודים (אלמנד, קורנט, סרבנד, ג'ג, מנואט
7. הסונטה לסוגיה (ביבר, קורלי)	4	דה-קאמרה ודה-קייזה
8. הקונצ'רטו לסוגיו (כורלי, ויואלדי	4	קונצ'רטו גרוסו וסולו

9	מוסיקה קולית בתקופת הבארוק: אופרה איטלקית (א. סקרלטי, הנדל), אופרה צרפתית (לולי, ראמו), דרמה אנגלית (פרסל), קנטטות חילוניות ודתית	4	אריות ורצי'טיבים, אריה דה-קאפו, אקומפנייאטו, אריוזו, סריה ובופה
---	---	---	---

- 15 -

נושא	שעות	הערות / מושגי מפתח
10. המוסיקה של באך: מסורת הכורלים והמוסיקה לעוגב, יצירות "פדגוגיות" (אינוונציות, סינפוניות, "הפסנתר המשווה")	4	
11. המוסיקה של באך: חידושים בתחום המוסיקה הקאמרית והקונצ'רטית	4	מכתיבה "אד-ליביטום" לכתובה "אובליגטו"
12. המוסיקה של באך: מוסיקה קולית (קנטטות, אורטוריות, פסיונים, מיסה), באך כמסכם תקופה	4	פרודיה בארוקית, תורת האפקטים
13. האורטוריה האנגלית (הנדל)	4	
14. הסגנון הגלאנטי (פרגולזי, ד. סקרלטי, קופראן, טלמאן, קוואנץ)	4	הסגנון הגרמני ה"מעורב"
15. מוסיקה ברבע השלישי של המאה ה-18: עליית מעמד הבורגנות והשפעתה על האמנות ומוסדותיה	2	
16. ה"רפורמה" באופרה (גלוק), ה"רגשנות" ו"הסער והפרץ" (קפ"ע באך), אסכולת מנהיים (שטאמיץ)	4	פנטסיה, רונדו והתפתחות "צורת-הסונטה"

שכבת י"א

מספר שיעורים משוער: 24-32 (כ-56 ש"ש)

נושא	שעות	הערות / מושגי מפתח
1. רקע היסטורי וסוציו-פוליטי לתקופה הקלאסית, המוסיקה האינדאלית	2	תנועת ההשכלה, נאורות, אבסולוטיזם נאור

מנהיים, ק.פ.ע. וי.כ.באך, ד. סקרלטי	4	אישים ואסכולות שתרמו לגיבוש הסגנון	.2
המחזה של קלינגר	2	"סער ודחף" – איזון בין ה"שכלתני" ל"רגשי"	.3
	4	האסכולה הוינאית הראשונה, מלחיניה, מאפיינים משותפים והבדלים סגנוניים	.4

נושא	שעות	הערות / מושגי מפתח
5	4	ניתוח השוואתי בין יצירות מוקדמות, אמצעיות ומאוחרות
5	4	יוזף היידן: גיבוש הסגנון, ז'אנרים מרכזיים-הסונטה, הסימפוניה ורביעיית כלי הקשת
6.	4	צורות מרכזיות: צורת-סונטה, רונדו ורונדו-סונטה כביטוי לאידיאלים האסתטיים של התקופה
7.	6	דגש על ז'אנרים שלא שטופלו אצל היידן
7.	6	ו.א.מוצארט: מיזוג קוסמופוליטי בין סגנונות, הקונצ'רטו, הסרנדה והאופרה
8.	4	"חליל הקסם": ניתוח הסימבוליסטיקה של היצירה ודרכי אפיון הדמויות
9.	6	ל.ו.בטהובן: מסורת מהפכנות ומאפיינים סגנוניים פיוטיים
10.	2	רומנטיזם: המשך ואנטיזתה לקלאסיציזם, רקע היסטורי, המהפכה התעשייתית, אינדיבידואליזם
11.	2	זרמים אמנותיים שונים: שמרנות מול מהפכנות, אוניברסליות מול לאומיות, המוסיקה הסמפונית
12	2	הביקורת המוסיקלית במאה ה-19, המלחין האינטלקטואל
13	4	וריאציות סטרופיות
13	4	אידיאל "שילוב בין האמנויות", הלידר של שוברט, מאפיינים, קשר בין מוסיקה לטכסט
14	4	תקופת בידרמאיר
14	4	הפסנתר ככלי וידוי של המלחין הרומנטי: גישות אידיאומטיות שונות, המיניאטורות והסונטה
15	4	המוסיקה הקאמרית של התקופה: ז'אנרים ומאפיינים
16	4	הקרנה וניתוח מערכה מתוך "אאידה" מאת ורדי
16	4	האופרה בארצות אירופה השונות, הבדלים קונצפטואליים, הגרנד-אופרה

נושא	שעות	הערות / מושגי מפתח
17. ריכארד וגנר: מרדן ומהפכן, מאפיינים סגנוניים, "הרמוניות משוטטות", המלוויה האינסופית	4	גזמטקונסטורוק, כתביו האנטישמיים
18. ההתעוררות הלאומית: זרמים ואישים בארצות השונות, מאפיינים סגנוניים	4	
19. ה"פוסט-רומנטיקה": השפעות וגנר, פריצת השפה הטונלית, סוף עידן	4	

שכבת י"ב

מספר שיעורים משוער: 8-12 (כ-20 ש"ש)

נושא	שעות	הערות / מושגי מפתח
1. מבוא: מהו העידן המודרני, מהו "מודרניזם" במוסיקה? חמש מגמות עיקריות במוסיקה של המאה ה-20 (מעבר למודרניזם, אוונגרד מוקדם, נאו-קלאסיקה, אוונגרד מרכזי, פוסט-מודרניזם)	2	
2. המעבר מפוסט-רומנטיקה למודרניזם: הדקדנס, הריאקציה כנגד ה"ואגנריזם", אימפרסיוניזם בציור ו"אימפרסיוניזם" במוסיקה (דביסי ורוול)	2	
3. אוונגרד מוקדם: רקע היסטורי-תרבותי, הערעור על הטונאליות במקביל לערעור על הפיגורטיביות באמנות הפלסטית, השפעת הפסיכואנליזה ומלה"ע הראשונה (סאטי, וארז, שנברג, סטרווינסקי, אייבז)	2	אקספרסיוניזם, קוביזם, פוטוריזם, דאדא וסוראליזם, טונאליות מורחבת, א-טונאליות חופשית
4. מוסיקה בין מלחמות העולם: האסכולה הוינאית השנייה (שנברג, ברג ווברן), אקספרסיוניזם מוסיקלי, קידמה מתוך מסורת	2	מא-טונאליות חופשית לסריאליזם ודודקפונייה (שיטת 12 הטונים)

נושא	שעות	הערות / מושגי מפתח
------	------	--------------------

נאו-מודאליות, פולי-טונאליות, פאן-פנטטוניקה, מודוסים סינתטיים	2	"מוסיקה חופשית – מלחינים מהגרים": מעבר מאוונגרד לנאו-קלאסיקה, השפעות פולקלוריסטיות (שנברג, הינדמית, סטרווינסקי ובארטוק)	.5
	2	מוסיקה תחת משטר טוטאליטארי: בריה"מ (חצ'טוריאן, פרוקופייב, שוסטקוביץ')	.6
סריאליזם טוטאלי, מוסיקה בהשפעת האלקטרוניקה, בריקולאז', אלאטוריקה	2	מוסיקה לאחר השואה והאטום: "נקודת האפס" (האוונגרד המרכזי): ההתנערות ממורשת העבר והפנייה להשראה חדשה (מסיאן, בולז, שטוקהאוזן, ליגטי, בריו, קייג'),	.7

3.4.3 ספרות המוסיקה

א. הרקע והרציונל של התכנית:

שעורי ספרות המוסיקה מאפשרים לתלמיד הכרות קרובה ומעמיקה עם מספר יצירות מופת של המוסיקה האמנותית המערבית בכל שנה. הדגש הוא על יצירות תזמורתית, ווקאליות או קאמריות, יצירות שהתלמיד המתמקד באופן טבעי בלימוד הכלי הפרטני אינו נחשף להן בדרך כלל. שעורי הספרות הם השלמה והרחבה של שעורי תולדות המוסיקה.

ב. מטרות התכנית:

מטרות התכנית הן להעניק לתלמיד את חווית ההאזנה ליצירות מופת של המוסיקה האמנותית המערבית ולהקנות לו כלים בעזרתם הוא לומד לנתחן בפרמטרים המוסיקליים השונים כגון: שפה, מרקם, תזמור, הרמוניה, דרכי פיתוח של החומרים התמאטיים, קשר בין מוסיקה לטכסט, ועוד. בנוסף לכך, רוכש התלמיד במהלך השנים שפה מקצועית שבעזרתה הוא לומד לתאר תהליכים מוסיקליים ותופעות ייחודיות המתרחשות ביצירה המושמעת. ההכרות עם יצירות מופת של מלחינים או סגנונות אותם מכיר התלמיד בעיקר מתחום הנגינה הפרטנית מרחיבים את השכלתו והבנתו המוסיקלית ומעשירים את נגינתו.

ג. ייחודיות התכנית:

תוכנית הלימודים חושפת את התלמידים למגוון רחב של יצירות מופת מתחום המוסיקה האמנותית המערבית (ובכללה המוסיקה האמנותית של מלחינים ישראלים) בז'אנרים ובצורות השונים. התכנית המוצעת היא בחזקת הצעה למורה. המורה רשאי לבחור יצירות מופת אחרות הדומות במאפייניהן לאלה המוצעות בטבלאות. מצופה מן המורה להוסיף דוגמאות ככל שירצה מבלי לנתח אותן לעומק. בכל שנה פוגש התלמיד יצירות מסגנונות ומז'אנרים שונים במנותק מהתכנית הנלמדת בתולדות המוסיקה, החל ממוסיקת רנסנס ובארוק ועד מוסיקה של המאה ה-20. את המגוון הרחב ביותר של סגנונות, הרכבי בצוע, ז'אנרים וצורות קטנות וגדולות פוגש התלמיד בכתה ט', זו "שנת הטעימות", דרך מגוון זה נוגע המורה במושגים רבים המשרתים את התלמיד בהמשך. בכתות הגבוהות יותר יש התמקדות ביצירות רחבות היקף.

ד. אופן הלימוד:

היצירה מושמעת בכתה. ההסבר כולל נתונים היסטוריים-ביוגראפיים המסבירים את התפיסה האסתטית על פיה חוברת היצירה. ניתוח המרכיבים השונים נעשה תוך כדי דיון ושיחה.

-- 20

לעתים נעזרים התלמידים בטכסטים מוסיקליים כתובים (התבוננות בפרטיטורות) ולעתים מעדיף המורה לכוון את התלמידים לניתוח המתבסס על הקשבה ופיתוח יכולת "האזנה פעילה".

יכלת הקשב והרכוז הגבוהה של התלמידים והידע שהם מביאים לשעור מתחומי המקצועות האחרים ומידע אישי מאפשרים התמודדות עם יצירות מורכבות.

בבחינות נדרשת מו התלמידים לא רק בקיאות של זיהוי אלא גם הבנה של צורה ומרכיבים שונים המאפיינים את היצירה וכן השוואות ליצירות אחרות מן החומר הנלמד.

כמו כן לומדים התלמידים להתמודד עם קטעים אותם הם שומעים לראשונה,

"ולנתח אותם על בסיס הנחיות המורה." "unseen" (על משקל "unheard")

השיעורים מתקיימים בקבוצות קטנות של כ-20 תלמידים וזאת במטרה לאפשר השתתפות פעילה של התלמידים בתהליך הלמידה תוך התייחסות ליצירה הנלמדת.

בנוסף לדיון בכתה ניתנים שיעורי בית ומתקיימים בחנים ומבחנים.

1. פרוט התכנית בכל שכבה

שכבת ט'

מספר שיעורים משוער: 24-32 (כ-56 ש"ש)

בשכבת ט' כוללת התכנית מגוון רחב של סגנונות, צורות וז'אנרים מוסיקליים המאפשרים הסבר של מושגי מפתח המשרתים את התלמידים בכתות הגבוהות יותר.

שכבת י'

מספר שיעורים משוער: 24-32 (כ-56 ש"ש)

בשכבת י' מתמקדת התכנית בצורת הקונצ'רטו וביצירות ווקאליות

יצירה	שעות	מושגי מפתח
1. י.ס.באך: קונצ'רטו לכלי מקלדת ותזמורת כלי קשת ברה מינור	10	בארוק, קונצ'רטו, סקוונצה, ריטורנלו, בס שקוני, אורנמנטציה
2. וו.א.מוצארט: קונצ'רטו לפסנתר ק. 488	8	הקונצ'רטו הקלאסי, קדנצה, ניתוח שנקר, אריה אינסטרומנטלית, רונדו-סונטה

- 21 -

יצירה	שעות	מושגי מפתח
3. בלה ברטוק: "קונצ'רטו לתזמורת"	10	לאומיות, פולי-מודליות, מקצבים בהשראת השפה
4. ג. מהלר: "שירי השוליה הנווד"	8	פוסט-רומנטיקה, שפה ותזמור
5. מרדכי סתר: "תיקון חצות"	10	לאומיות ישראלית, מיזוג תרבויות, הדיוואן התימני, תיקון חצות, הטרופוניה ואנטיפונליות, שפרכגזנג
6. י. היידן: סמפונית "השעון" מס' 101 ברה מז'ור	8	צורות קלאסיות מגובשות, דרכי פיתוח תמטי, שפה ותזמור
7. "unheard" דרכי התייחסות ליצירה לא מוכרת	2	פרמטרים מוסיקליים, היסטוריים וסגנוניים

מספר שיעורים משוער: כ - 24 - 32 (בסביבות 56 ש"ש)

בשכבת י"א מתמקדת התוכנית בשני ז'אנרים מוסיקליים: הסימפוניה, והמוסיקה הקאמרית. הדגש הוא על יצירות שנכתבו במאות ה-18 וה-19, ודרכים בהן מלחינים של המאות ה-20 וה-21 ממשיכים את המסורות שהתפתחו בתקופות אלה

מושגי מפתח	שעות	יצירה	
הסטוריה; חזרה על צורת סונטה; אלמנטים של תזמור	2	מבוא לסימפוניה הקלאסית	.1
הרחבת מאפייני הסימפוניה הקלאסית; צורת הפוגה אצל מוצרט	2	מוצרט – סימפוניה מס' 41	.2
פרק סונטה ללא נושא שני; שילוב צורות בפרק אחד; שימוש במוטיבים רתמיים וביחסים טונליים כאמצעים לעיצוב סימפוניה שלמה	4	בטהובן – סימפוניה מס' 7	.3

- 22 -

מושגי מפתח	שעות	יצירה	
כולל דיון במושגי יסוד של הרומנטיקה; המיניאטורה הצורנית הרומנטית; שומן כמלחין, מבקר ופילוסוף	2	מבוא לליד האמנותי במאה ה-19 ולשומן	.4
התמקדות מיוחדת ב"שירי אהבת המשורר"; חיבור בין ניתוח ספרותי וניתוח מוסיקלי; Tone-painting	6	שומן – שירים מתוך אופ. 39 ואופ. 48	.5
דגש על השוואה בין הקלאסיקה	1	מבוא לסימפוניה במאה ה-19	.6

לרומנטיקה; הרחבות צורניות ותזמורתיות; המהפכה הצרפתית ועליית המעמד הבינוני כגורמים מרכזיים בעיצוב האידיום המוסיקלי של התקופה			
התייחסות לקשר בין נרטיב לבין צורה; דיון במוסיקה תכניתית; צבע תזמורתי כגורם קומפוזיטורי ראשי; התייחסות ספציפית לתכנית של כל אחד מפרקי היצירה, ויישומה המוסיקלי	5	ברליוז - "סימפוניה פנטסטית"	.7
צורות וסולמות עתיקים בראי המאה ה-19; מודוסים בשירות הטונליות; דרכים לעיצוב צורני והרמוני של פאסאקליה תזמורתית	4	ברהמס – סימפוניה מס' 4	.8
פרק מבוא: הרקע ההיסטורי להתפתחות הז'אנרים הקאמריים; צורות ותזמורים פופולריים והסיבות להם	2	מוסיקה קאמרית במאות ה-18 וה-19	.9
ייחוד החמישיה כהרכב הכולל הרכבים נוספים בתוכו; הקשר בין מוצרט לבין היידן – אישית ומוסיקלית; חוסר התאמה בין סכמה טונלית לסכמה צורנית בפרק אחד	4	מוצרט – חמישיה ק. 516	.10

מושגי מפתח	שעות	יצירה	
לימוד השוואתי של גרסאות שונות; דרכים ליצירת איזון בין אלמנטים וירטואוזיים וסולניים לבין אלמנטים קאמריים	6	מנדלסון – שלישיה אופ. 49	.11
החשיבה הקאמרית של שומן; יתרונות	4	שומאן – חמישיה אופ. 44	.12

וחסרונות שבהכפלה תזמורתית; יחסים טונליים מורחבים			
צורות קאמריות קלאסיות בראי המאה ה-20; השואה במוסיקה	4	שוסטקוביץ' – שלישייה מס' 2	13.

ש כ ב ת י"ב

מספר שיעורים משוער: 12 - 14 (כ- 28 ש"ש)

מושגי מפתח	שעות	יצירה	
פוליסטייליזם, תזמור, נאו- בארוקיות, קשר בין מוסיקה לטכסט, פוגה כפולה	10	איגור סטרווינסקי: "סמפונית תהילים"	1.
נציונליזם, נאו-קלציסיזם תזמור ודרכי פתוח תמטי	10	פרוקופייב: סמפוניה מס' 5 בסי במול מז'ור	2.
המוסיקה הלותרנית, ציורי מילים, הסטרוקטורה הבארוקית	8	י.ס. באך: מגניפיקט ברה מז'ור	3.
	26	חזרה כללית לקראת מבחן הבגרות	4.

א. רציונל

תאוריה אלמנטרית וסולפג' נלמדים בשכבת ט' כמקצוע משולב. לכל הקבצה מורה משלה המלמד את שני המקצועות על פי החלוקה והסדר הנראים לו.

בעוד המורה של הקבצה א' נוהגת להשלים את החומר התיאורטי עד תומו ורק לאחר מכן להתחיל ולתרגל את השמיעה, מעדיפה המורה של הקבצה ב' ללמד את שני המקצועות במקביל, כאשר תירגול השמיעה משלים את לימוד האלמנט התיאורטי במידת האפשר.

בשכה ט' לומדים התלמידים את כל החומר של התאוריה האלמנטרית, כך שהם בשלים להתחיל את לימודי ההרמוניה בשכבת י'

לימודי הסולפג' כוללים מרוחים, אקורדים והיפוכים, הכתבות מסוגים שונים ושירה ברמות שונות,

3.4.5 - הרמוניה

א. הסבר כללי

לימודי ההרמוניה נלמדים בשכבות י' – י"ב בהקבצות לפי רמות. כל הקבצה מקבלת 2 ש"ש.

בדרך כלל קיימות 3 הקבצות. בכל הקבצה עד 14 תלמידים

במהלך השנים עולה רמת התרגילים עד לרמת בחינות כניסה לאקדמיה למוסיקה בתל אביב, או מעבר לכך (בהקבצות הגבוהות).

התירגול כולל הרמון בס וסופרן בכל שלב ושלב תוך שימוש באלמנטים הנלמדים באותה עת וניתוח קטעים שונים מן הספרות המוסיקלית.

רמת הניתוח גבוהה בכל שלב ושלב מרמת הכתיבה.

המורים באים מאסכולות הוראה שונות ולכן דרך הוראתם שונה זה מזה.

לכן מורה המקבל לידיה הקבצה מסוימת בכתה י' ממשיך אתה עד לבחינת הבגרות בכתה י"ב.

אין ספר לימוד. המורים מתייבים את הכללים בהתאם לדרך ההוראה שלהם. גם הקטעים לניתוח הם על פי בחירת כל מורה ומורה

בסיכומן של 3 שנים מגיעים כל התלמידים לרמת הידע שנזכרה לעיל.

טיב הידע והאיכויות האישיות שונות מהקבצה לחקבצה ומתלמיד לתלמיד ובכך יופיו של המקצוע.

המקצוע נלמד במהלך שנתיים וחצי, שכן בחינת הבגרות מתקיימת בסוף סמסטר א' של כתה י"ב

ב. מטרת התכנית:

מקצוע ההרמוניה עוסק בכללי התחביר המוסיקלי. הבנת התחביר המוסיקלי והכרת הכללים הן אבני היסוד המשמשות את הנגן בבואו לנתח יצירה המוסיקלית ו/או לקבוע את האינטרפרטציה לבצוע.

ידיעת כללי ההרמוניה המסורתית מניחה את היסודות למקצועות נוספים כמו: עיבוד, הלחנה ותיזמור

-25-

ג. אופן הלימוד:

המורים מעדיפים להשתמש בחומרים שונים העומדים לרשותם בשפות השונות, מרכזים את החומר ומעבירים את החומר לתלמידים בדפים מרוכזים או תוך הכתבה. כמו כן מקבלים התלמידים חומרים שונים לצורך ניתוח.

עיקר העבודה הוא באמצעות תירגול בכתה, לעתים משותף ולעתים אינדידואלי תוך בקרת המורה בזמן אמת.

שיעורי בית המוחזרים לתלמידים עם הערות, בחנים ומבחנים

ד. פרוט תכנית הלימודים בכל שכבה.

הערה: בחרתי להציג לכל שכבה תכנית לימודים באוריינטציה אחרת

שכבת י' (הקבצה א')

מספר שיעורים משוער: 24 - 32 (כ-56 ש"ש)

נושא	שעות	מושגי מפתח	מטלות לבצוע
1. חזרה וביסוס הנושאים הרלוונטיים בתאוריה	2	מעגל הקווינטות, מרווחים, מפתחות, שמות האוקטבות, אקורדים משולשים והפוכים	תירגול: כתיבה וזיהוי של כל האלמנטים.

2.	עקרונות ההרמוניה. מצבי אקורד, סוגים של הובלת קולות	2	פונקציות, צורות רישום, מצב פתוח וסגור	תירגול בכתב
3.	כתיבת אקורד משולש ב - 4 קולות למקהלה	2	מנעדי הקולות, מרווחים בין קולות סמוכים, מצבי סופן, הכפלות.	תירגול בכתב
4.	חיבור אקורדים משולשים של הדרגות הראשיות (בלי ועם קפיצות)	4	חיבורים הרמוניים ומלודיים, פרימות, אוקטבות וקוינטות מקבילות, אוקטבות וקוינטות נסתרות	תירגול בכתב
5.	חיבור של דרגות יסודיות תוך שינוי מצבי סופן של האקורד	2	הצטלבות וחפיפת קולות.	תירגול בכתב
6.	סקסטאקורדים של הדרגות הראשיות	4	הכפלות בסקסט אקורדים.	תירגול בכתב

- 26 -

	נושא	שעות	מושגי מפתח	מטלות לבצוע
7.	חיבור סקסטאקורדים של הדרגות הראשיות.	2	מהלך עובר, כיווני קולות.	תירגול בכתב
8.	קוורט-סקסט-אקורד קדנציאלי	2	קדנצה. סוגי קדנצות.	תירגול בכתב
9.	דומיננט ספט-אקורד והיפוכיו ופתרונותיהם. מהלך עובר עם V טרצ-קוורט.	4	צלילים פעילים ויציבים	תירגול בכתב
10.	ניתוח הרמוני של קטעים שונים.	4		
11.	סולם כרומטי כבסיס ללימוד סטיות הרמוניות	4	דרגות ראשיות ומשניות. צלילים זרים	זיהוי הסימנים הכרומטיים בטקסט וכיונם.
12.	סטיות	6	דומיננטות שניוניות, טוניקות זמניות	הבנת המשמעות של האקורדים הכוללים צלילים זרים
13.	מודולציה	8	מודולציות מדרגת קרבה ראשונה. אקורדים משותפים, מודולציות	הבנת דרכי החשיבה ההרמוניות של המלחינים השונים

	באמצעות סטיות, מודולציות אנהרמוניות			
14.	אלטרציה	4	אקורד ניאפוליטני, צרפתי, גרמני, איטלקי. אלטרציה של קבוצת הדומיננטה. אלטרציה של קבוצת הסוב-דומיננטה.	אבחנה בין אקורדים כרומטיים מסוגים שונים לפי המאפיינים שלהם
15.	צלילים זרים	6	סוגים שונים של צלילים זרים, צלילים מודגשים ולא מודגשים	לדעת לאבחן צלילים השייכים לאקורד וצליליים שאינם שייכים לאקורד

- 27 -

ש כ ב ת י"א (הקבצה ב')

מספר שיעורים משוער: כ – 24-32 (כ - 56 ש"ש)

הערה: מפאת התלות ההדדית של כל החטיבות המוזכרות, סדר למידתן מעורב

נושא	שעות	הערות / מושגי מפתח	מטרות ותרגול
------	------	--------------------	--------------

1.	חזרה ורענון: עקרונות	2	הפונקציות הבסיסיות של ההרמוניה הטונלית: טוניקה, סוב-דומיננטה ודומיננטה. עקרונות שיוך אקורדים משולשים וספטאקורדים לאחת משלוש הפונקציות	תרגול יצירת רצפים פונקציונליים שונים.
2.	קדנצות	6	הצגת הקדנצות השונות ושימושיהן: אותנטית, אותנטית מלאה, סיום מדומה, פלגאלית, אתנח דומיננטי, פריגית.	תרגול זיהוי קדנצות מתווים ומשמיעה.
3.	עקרונות בהולכת קולות	8	הצגת הקדנצות השונות ושימושיהן: אותנטית, אותנטית מלאה, סיום מדומה, פלגאלית, אתנח דומיננטי, פריגית.	תרגול זיהוי קדנצות מתווים ומשמיעה.
4.	צלילים זרים	8	זיהוי וכתבת צלילים זרים: צלילים עוברים ושכנים מוטעמים ובלתי מוטעמים, קמביאטה, אפוג'יאטורה, צלילים חומקים, צלילים מקדימים ועיכובים. דרכי גישה ופתרון לצלילים אלה.	זיהוי צלילים זרים בניתוח; שימוש בהם במהלך הירמון בס וסופן.
5.	טיפול בספטאקורדים	2	הצגת הספטאקורדים שהפכו לחלק מהשפה הטריציאלית המקובלת: דומיננט ספטאקורד, ספטאקורד מוקטן על דרגה שביעית, ודרגה שניה בהיפוך ראשון. שיחה על דרכים להגיע אל ספטימות בספטאקורדים אחרים, ודרכי הפתרון של ספטימות.	זיהוי ספטאקורדים שונים בניתוח; שימוש מושכל בהם במהלך הירמון בס וסופן.
6.	השאלות	2	שימוש באקורדים הלקוחים מהמודוס הטונלי המנוגד על מנת להעשיר מהלכים מקובלים.	תרגול זיהוי וכתבה.
7.	סטיות טונליות	4	דרכים להדגשת חשיבותם של אקורדים מסויימים בתוך קונטקסט טונלי נתון ע"י יצירת "בועה טונלית" התומכת בהם, מבלי לשנות את המרכז הטונלי הכללי.	זיהוי וכתבת דומיננטות שניוניות, היוצרות סטיות טונליות.
8.	מודולציות ע"י אקורדים משותפים	8	מעבר בין מרכזים טונליים שונים ע"י שימוש באקורד אחד, המתפקד בצורה שונה בשני סולמות, כאקורד משותף. דרכים ליצירת תחביר מודולטורי חלק ונכון; אסטרטגיות למודולציה.	ניתוח, תכנון וכתבה של מודולציות.
9.	אלטרציות	4	אקורדים סובדומיננטיים כרומטיים: איטלקי, גרמני, צרפתי. נפוליטני. דרכי היוצרות, ניתוח וכתבה.	זיהוי וכתבת אלטרציות.

מטרת היחידה היא להביא את התלמידים להירמון בס ממוספר במסגרת זמן קצוב, ועם מספר מינימלי של שגיאות.	בראשית השנה נלמדים עקרונות תרגום הבס הממוספר לאקורדים קונקרטיים. לאחר מכן משמש הבס הממוספר כאחד מאמצעי התרגול הבסיסיים והחשובים ביותר לכל הנושאים המוזכרים, וכחלק אינטגרלי מכל עבודה ומכל בחינה.	8	הירמון בס ממוספר
גם כאן המטרה היא להביא את התלמידים להירמון סופרן במסגרת זמן קצוב; הדגש הוא על איזון בין שמירה על סגנון נכון ומספר מינימלי של שגיאות, לבין עידוד יצירתיות התלמידים.	גם נושא זה מיושם כחלק אינטגרלי מנושאים 1-9. בתחילת השנה מוצגות האסטרטגיות הבסיסיות של הירמון הסופרן, ולאחר מכן הן מיושמות בכל עבודה ובחינה.	8	הירמון סופרן
התלמידים צריכים בסוף השנה להיות מסוגלים לנתח קורלים של באך, כולל: אזורים טונליים, קדנצות, דרגות האקורדים השונים, צלילים זרים, מודולציות, סטיות, השאלות ואלטרציות.	בדומה להירמון בס ממוספר ולהירמון סופרן, ניתוח מהווה טכניקה יסודית ביותר בלימודי ההרמוניה. כל אחד מהנושאים הנלמדים נתמך ע"י ניתוח דוגמאות מהספרות הכתובה. בראשית השנה נלמדים מושגי יסוד בניתוח דרגות האקורדים השונים באמצעות ספרות רומיות, ולאחר מכן מושגים אלה מיושמים לאורך כל השנה.	שנתי	ניתוח

ש כ ב ת י " ב (כל ההקבצות)

מספר שעורים משוער 12 – 14 (24 – 28 ש"ש)

הערה: שכבת י"ב ניגשת לבחינת הבגרות בסוף סמסטר א'.

בכתה י"ב מוקדש הזמן לביסוס הידע, חזרה, לתירגול ולהכנה לקראת בחינת בגרות.

בשלב זה אורך הקטעים, רמת הקושי והזמן המוקצב לפתרון התרגילים תואמים כבר את הרמה של בחינת הבגרות. התרגילים כוללים:

1.	הירמון סופרן ובס ממוספר תוך שימוש בכל דרגות הסולם
2.	שימוש בכל צליל הקישוט

3.	סטיות ומודולציות
4.	ניתוח קטעים שונים.

- 29 -

3.4.6 - סולפג'

א. הסבר כללי :

מקצוע הסולפג', או פיתוח השמיעה, הוא מקצוע שעיקרו פיתוח המיומנות של החושים המוסיקליים. הוא ה"קרוא וכתוב" מבין המקצועות התיאורטיים בתחום המוסיקה. חושים מפותחים הם הכלים העוזרים למוסיקאי המבצע לפקח על עצמו ולהבטיח כי הוא נאמן לטקסט הכתוב. אלה הם כלי הבקרה העצמית של המוסיקאי. ללא כלים אלה לא יכול המוסיקאי המבצע בודאות ובבטחון לעצמאות.

ב. מטרת התכנית :

מטרת התכנית היא לפתח יכולת אבחון של גבהים וצבעים מוסיקליים, לפתח את חוש קצב, את היכולת לארגן רצף של צלילים לכדי מנגינה כתובה, או לזהות רצף אקורדים כמהלך הרמוני בעל משמעות, לפתח את היכולת לקרוא מן הדף בשירה טקסט מוסיקלי.

קשה מאד לפרק את תכנית הלימודים בסולפג' ליחידות לימוד.

מדובר במקצוע מיומנות שעיקרו תירגול מספר אלמנטים ועליה ברמת הקושי של התרגילים.

לכן בקריאת נושאי הלימוד בשכבות השונות חוזרים אותם אלמנטים.

אדם הבקיא בתחום יוכל לאמוד את הקושי העולה תוך התבוננות בתרגילים עצמם והשוואה של התרגילים בשכבות השונות.

במהלך השנים עולה רמת התרגילים וההכתבות עד לרמת בחינות כניסה לאקדמיה למוסיקה בתל אביב, או מעבר לכך (בהקבצות הגבוהות)

בחינת הבגרות מתקיימת עם סוף הסמסטר הראשון של כיתה י"ב.

ג. דרך הלמידה :

שעורי הסולפג' בשכבות י' – י"ב נלמדים בהקבצות לפי רמות. כל הקבצה מקבלת 2 ש"ש.

בדרך כלל קיימות 3 הקבצות. בכל הקבצה עד 14 תלמידים.

שלא כמו בשכבת ט', ההקבצות בסולפג' אינן חופפות בהכרח את ההקבצות בהרמוניה (לדוגמא, יכול תלמיד ללמוד בהקבצה א' הרמוניה ובהקבצה ב' סולפג') וכן אין הכרח שאותו מורה ילמד את ההקבצות המקבילות בשני המקצועות.

- 30 -

ד. תכנית הלימודים (האלמנטים לתירגול)

ש כ ב ת י'

מספר שיעורים משוער: 24 – 32 (כ-56 ש"ש)

א. חזרה על חומר שנלמד בשכבת ט' כדי לבדוק את הרמה הממוצעת של התלמידים בקבוצה.

ב. תירגול מרווחים, זיהוי ושירה.

ג. אקורדים משולשים והיפוכיהם, זיהוי ושירה.

ד. ספטאקורד דומיננטי והיפוכיו עם פתרונות ובלעדיהם במצב צפוף ופתוח.

ה. סולמות ומודוסים.

ו. הכתבות מלודיות עם צלילים זרים. קפיצות שלא במסגרת הצלילים היציבים.

ז. הכתבות קצב חד ודו-קוליות.

ח. הכתבות הרמוניות ללא סטיות.

ט. הכתבות מלודיות דו-קוליות פשוטות.

י. שירה של חומרים שונים.

ש כ ב ת י"א

מספר שיעורים משוער: 24 – 32 (כ-56 ש"ש)

א. המשך של תירגול האלמנטים הבודדים ברמות קושי גבוהות יותר. (מרוחים פתוחים, תבניות צלילים א-טונליים, שני מרוחים ברצף וכו')

האלמנטים החדשים:

ב. ספטאקורדים שונים.

ג. הכתבות מלודיות עם מודולציות ועם כרומטיקה.

ד. הכתבות הרמוניות עם סטיות.

ה. הכתבות מלודיות והכתבות קצב דו-קוליות ברמות גבוהות יותר.

ו. שירה של לידר רומנטיים (שוברט, שומן)

ש כ ב ת י"ב

מספר שעורים משוער 12–24 (כ - 28 ש"ש)

א. חזרה על החומר לקראת בחינות הבגרות.

ב. תירגול של בחינות בגרות מן השנים שעברו.

ג. קיצור פרקי הזמן לצורך ההתמודדות עם התרגילים השונים.

ד. הארכת הקטעים אותם יש לזכור בזמן ההכתבות.

ה. המשך תירגול השירה.

- 31 -

3.4.7 - דרכי הערכה מסכמות

א. מבנה דרכי הערכה

תלמיד המגמה למוסיקה לומד במשך 4 שנים את כל ארבעת המקצועות העיוניים במוסיקה (תולדות, ספרות, תאוריה-הרמוניה וסולפג') בצורה נרחבת ומעמיקה השווה ל – 8 יחידות לימוד.

עם זאת, כיון שכמות הידע ורמת הבחינות גבוהה וכיון שאין לו אפשרות לקבל את מלוא יחידות הבגרות עבור כל המקצועות אותם למד במשך 4 שנים, אנו מאפשרים לו לבחור שני מקצועות עיוניים (מתוך ה- 4) בהם יגש לבחינת הבגרות.

ציון הבגרות במוסיקה 5 יח"ל ב"תלמה ילין" מורכב, אפוא, מ – 2/3 מקצועות עיוניים ו 1/3 מעשי. ה – 1/3 האחרון הוא הציון עבור ההשתתפות במקהלה או בתזמורת.

את המקצועות בהם אינו ניגש לבגרות לומד התלמיד עד לרגע בו מתחילה חזרה על החומר לבגרות.

הציון עבור שני המקצועות בהם אינו ניגש לבגרות רשום בתעודת הבגרות בדף הציונים הפנימיים.

ב. הרכב ציון ההגשה

ציון ההגשה בכל מקצוע מורכב מ – 1/3 כתה י"א ו – 2/3 כתה י"ב.

הציון של כתה י"ב מורכב מ – 1/3 בחינת המתכונת ו – 2/3 עבור העבודה במהלך השנה (כולל מבחנים, בחנים, עבודות, השתתפות, ש"ב וכו')

במקצוע הביצוע הקבוצתי אין בחינת מתכונת וגם לא בחינת בגרות. לכן הציון השנתי הוא גם הציון לבגרות. הוא מורכב מ – 1/3 עבור י"א ו – 2/3 עבור י"ב.

ג. חישוב הציון הסופי

בחישוב הציון הסופי של 5 יח"ל לצורך תעודת הבגרות מחשבים ציון שנתי המורכב ממוצע של שני מקצועות תיאורטיים וציון ביצוע כשכל אחד מהם הוא שווה ערך ל- 1/3. לאחר מכן מחשבים את ציון הבגרות שמורכב מן הממוצע של ציוני בחינות הבגרות בשני המקצועות התיאורטיים וציון עבור הביצוע. חישוב הממוצע בין הציון השנתי וציון הבגרות נותן את הציון הסופי בתעודת הבגרות בהיקף של 5 יח"ל.

4. מדדי הצלחה

- את ההישגים הגבוהים אליהם מגיעים התלמידים ניתן לראות בנתונים הבאים:
- א. לאורך כל השנים מצטיינים תלמידי המגמה ברסיטל הבגרות. לדוגמא, ציוני רסיטל הבגרות של השנה הקודמת, תשס"ז – ממוצע 98.08
  - ב. רבים מבין מסיימי שכבת י"ב ניגשים לבחינות ל"מוסיקאי מצטיין" בצבא. מרבית הנבחנים זוכים במעמד.
  - ג. אחוז גבוה של תלמידים זוכה בבחינות "קרן שרת".
  - ד. 40% - 50% מבין הנגנים ב"יחידת הנגנים הצעירים" של המרכז למוסיקה "משכנות שאננים" ירושלים והתזמורת הפילהרמונית הצעירה הם תלמידי המגמה ב"תלמה ילין".
  - ה. תלמידים מתקבלים למוסדות חינוך מוסיקלי גבוהים בארץ ללא קושי.
- ו. גם תלמידים המגיעים ללמוד במוסדות גבוהים בחו"ל מתקבלים ללימודים ללא קושי ומדווחים על רמת ידיעותיהם הגבוהה יחסית לתלמידים האחרים.

5. תלמה ילין לבית בנטוויץ'

- תלמה ילין היתה צ'לנית ידועה, מוסיקאית דגולה ומחנכת למוסיקה. הצ'לנית הראשונה של התזמורת הפילהרמונית הישראלית בעת הקמתה. חברת הרביעיה הארץ-ישראלית הנוודעת.
- תלמה לבית בנטוויץ', משפחה ציונית מאנגליה אשר כל 11 ילדיה למדו נגינה כחלק מחינוכם התרבותי, היתה בצעירותה צ'לנית מחוננת אשר ניבאו לה קריירה בינלאומית.
- תלמה חוותה על בשרה את הקשיים אשר חווה נגן צעיר ומוכשר אשר צריך להתמודד בעת ובעונה אחת עם הלימוד האקדמי, הרחבת הידע התיאורטי בתחום המוסיקה, הפעילות המוסיקלית הקבוצתית (נגינה בהרכב קאמרי או בתזמורת), שעות האימון הרבות, הצרכים החברתיים ולחצים שונים של הופעה פומבית. בשלב כלשהו לא עמדה תלמה בלחצים השונים ונשלחה ע"י הוריה לפלשתינה כדי להתאושש ולהחלים.
- כאן פגשה את בעלה לעתיד, האדריכל אליעזר ילין וקשרה את גורלה בא"י.

היא חינכה דורות של צ'לנים, הופיעה בכל רחבי הארץ והיתה דמות נערצת בקרב שוחרי המוסיקה הקלאסית בארץ ישראל.

תלמה עשתה את הצעדים הראשונים להקמת בית הספר, קיבלה את האישורים מטעם משרד החינוך, אך נפטרה באופן פתאומי ולא זכתה לראות בהקמתו של ביה"ס.

חבריה של תלמה, מורי האקדמיה למוסיקה בת"א בראשות פרופ' עדן פרטוש ז"ל המשיכו את חלומה, הקימו את ביה"ס וקראו לו על שמה. הם ראו בו את ביה"ס האידיאלי אשר יאפשר לתלמידיהם המוכשרים לצלוח בשלום את שנות התיכון ולהמשיך ולהתקדם בדרך למימוש קריירה כאמנים מקצועיים.